

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 STOCKHOLM

Överklagande av hovrättsdom – grov stöld m.m.; nu fråga om utvisning

Klagande

Riksåklagaren

Motparter

1. L

Frihetsberövande: Häktad

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten LH

2. H

Frihetsberövande: Häktad

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten AS

Saken

Grov stöld m.m.; nu fråga om utvisning

Dom

Svea hovrätts, avd. 10, dom den 17 augusti 2007 i mål B 5099-07

Yrkande

Jag yrkar att Högsta domstolen, med ändring av hovrättens dom, utvisar H ur riket och förbjuder henne att återvända hit. Vidare yrkas att L även fortsättningsvis ska vara utvisad ur riket och att tiden inom vilken han förbjuds återvända ska förlängas.

Bakgrund

Åtalet

L och H åtalades för grov stöld och försök till grov stöld. De påstådda brotten var begångna i ett köpcentrum i nära anslutning till varandra.

Enligt åtalet för försök till grov stöld hade L och H tillsammans och i samförstånd försökt att olovligen ta och tillägna sig lösöre från en okänd målsägande genom att vid en bankomat placera handen i fickan på målsäganden, dock utan att få tag på något.

Enligt åtalet för grov stöld hade de tillsammans och i samförstånd olovligen med tillägnelseuppsåt tagit en plånbok till ett okänt värde från en kvinnas handväska. Målsäganden var 86 år gammal.

Brotten rubricerades som grova eftersom de avsett sak som målsägandena bar på sig eller, när det gäller den fullbordade stölden, i vart fall befunnit sig i målsägandens omedelbara vård.

L åtalades också för brott mot 20 kap. 2 § utlänningslagen. Enligt åtalet hade han den 24 maj 2007 olovligen uppehållit sig i Sverige fastän han enligt ett den 5 november 2004 verkställt beslut om utvisning inte haft rätt att återvända hit. L fick enligt beslutet inte återvända hit före den 4 december 2008.

Åklagaren yrkade vidare att H skulle utvisas ur riket och förbjudas att återvända hit och att Ls förbud att återvända hit skulle förlängas.

Tingsrättens dom

Tingsrätten dömde de tilltalade för grov stöld och försök till grov stöld i enlighet med åtalet. L dömdes också för brott mot utlänningslagen. Båda de tilltalade dömdes till fängelse. Straffets längd bestämdes för L till ett år och för H till tio månader.

H utvisades ur riket och förbjöds att återvända hit före den 15 juni 2012. När det gäller L förordnade tingsrätten att han skulle vara fortsatt utvisad ur riket och förbjudas återvända hit före den 4 december 2013. Tingsrätten uttalade följande beträffande utvisningsfrågan.

Den typen av grov stöld och försök till grov stöld som L och H har begått är av sådan beskaffenhet och deras personliga förhållanden av sådant slag att det kan antas att L och H kommer att göra sig skyldiga till fortsatt brottslighet här i landet. Till detta hör att L är tidigare dömd för sådana brott. L och H har ingen anknytning till Sverige. Mot bakgrund av det anförda samt med beaktande av att yrkandena är medgivna föreligger det inte något hinder mot att bifalla åklagarens yrkanden om utvisning avseende H och förlängning av den tid under vilken L skall förbjudas att återvända hit.

Den tidigare domen mot L avkunnades i december 2003 och avsåg grov stöld och försök till grov stöld. L dömdes för att tillsammans och i samförstånd med annan ha tagit eller försökt att ta föremål från kvinnors handväskor.

Hovrättens dom

Efter att parterna överklagat ändrade hovrätten tingsrättens dom beträffande H på så sätt att påföljden bestämdes till sex månaders fängelse och att förordnandet om utvisning upphävdes. När det gäller L ändrade hovrätten tingsrättens dom på så sätt att förordnandet om förlängning av utvisningstiden upphävdes.

I domskälen konstaterade hovrätten att L i enlighet med tingsrättens i skuldfrågan inte överklagade dom skulle dömas för grov stöld, försök till grov stöld och brott mot utlänningslagen. Vid bestämmande av påföljden för L beaktade hovrätten att han förutom tillgreppsbrott gjort sig skyldig till brott mot utlänningslagen.

Hovrätten uttalade följande avseende utvisningsfrågan.

När det gäller förutsättningarna för utvisning – som hovrätten har att pröva oberoende av parternas yrkanden i påföljdsfrågan – måste beaktas att båda de tilltalade är medborgare i Rumänien som är en medlemsstat i Europeiska unionen (EU). En förutsättning för utvisning av unionsmedborgare är att den berörda personens beteende utgör ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse (se art. 27.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG, det s.k. rörlighetsdirektivet och prop. 2005/06:77 s. 83). Undantag från principen om fri rörlighet som motiveras av hänsyn till allmän ordning skall – liksom alla avvikelser från grundläggande fördragsfästa principer – tolkas restriktivt, jfr rättsfallet Donatella Calfa, EG-domstolens dom den 19 januari 1999 i mål C 348-96.

Vid prövning enligt 8 kap. 8 § utlänningslagen bör EG-direktivets allmänna principer för begränsning av unionsmedborgares rörlighet beaktas (jfr RH 2006:40 och 2007:14).

Den nu aktuella brottsligheten kan inte anses utgöra ett så allvarligt hot mot samhället att utvisning bör ske. Tingsrättens förordnande avseende utvisning respektive förlängning av tidigare beslutad utvisning skall därför upphävas.

Grunder

Utvisning på grund av brott

Enligt 8 kap. 8 § andra stycket utlänningslagen (2005:716) får en utlänning utvisas endast om han eller hon döms till svårare påföljd än böter och

1. om gärningen är av sådant slag och övriga omständigheter är sådana att det kan antas att han eller hon kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet, eller
2. om brottet med hänsyn till den skada, fara eller kränkning som det har inneburit för enskilda eller allmänna intressen är så allvarligt att han eller hon inte bör få stanna kvar.

Bestämmelsen fördes utan några sakliga ändringar över från 1989 års utlänningslag. Av tidigare förarbeten framgår att domstolarna beträffande ficktjuvar

ofta ansett sig kunna anta yrkesmässig verksamhet, även om endast en gärning förelegat till bedömning, samt att någon ändrad praxis inte avsetts. Samtidigt underströks, med hänvisning till rättsfallet NJA 1979 s. 143, att en sådan bedömning inte regelmässigt får göras och att även en fickstöld kan vara en engångsföreteelse. Regeringen utgick från att domstolarna har ett nyanserat synsätt i sådana fall (se prop. 1993/94:159, s. 12).

I sammanhanget bör anmärkas att Högsta domstolen i NJA 1979 s. 143 särskilt pekade på vad som blivit upplyst om den tilltalades sinnestillstånd strax före tillgreppet. Han hade enligt journalanteckningar behandlats som jourfall på ett sjukhus psykiatriska klinik och därvid bedömts vara psykotisk.

Rörlighetsdirektivet

Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 behandlar unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier.

Kapitel VI i direktivet avser begränsningar i rätten till inresa och uppehåll av hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Som allmänna principer uttalas bl.a. följande i artikel 27.

1. Med förbehåll för bestämmelserna i detta kapitel får medlemsstaterna begränsa den fria rörligheten för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar, oavsett medborgarskap, av hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Sådana hänsyn får inte åberopas för att tjäna ekonomiska syften.

2. Åtgärder som vidtas med hänsyn till allmän ordning eller säkerhet skall överensstämma med proportionalitetsprincipen och uteslutande vara grundade på vederbörandes personliga beteende. Tidigare straffdomar skall inte i sig utgöra skäl för sådana åtgärder.

Den berörda personens personliga beteende måste utgöra ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse. Motiveringar som inte beaktar omständigheterna i det enskilda fallet eller som tar allmänpreventiva hänsyn skall inte accepteras.

Av artikel 28.1 framgår att innan ett beslut om utvisning av hänsyn till allmän ordning och säkerhet fattas ska beaktas sådana faktorer som längden av personens uppehåll i riket, personens ålder, hälsotillstånd, familjesituation, ekonomiska situation, sociala och kulturella integrering i riket och banden till ursprungslandet.

Vidare kan nämnas att enligt artikel 28.2 får beslut om utvisning av unionsmedborgare eller deras familjemedlemmar som har permanent uppehållsrätt inte fattas, utom i de fall det föreligger ett allvarligt hot mot allmän ordning och säkerhet. Här föreligger således ett, i förhållande till artikel 27.2, förstärkt skydd mot utvisning. Det ska även föreligga ett allvarligt hot mot allmän ordning.

Rörlighetsdirektivet ersatte rådets direktiv 64/221/EEG av den 25 februari 1964 om samordningen av särskilda åtgärder som gäller utländska medborgares rörlighet och bosättning vilka är berättigade med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

EG-domstolen har vid flera tillfällen uttalat sig om innebörden av den artikel i det tidigare direktivet som motsvarar artikel 27 i rörlighetsdirektivet. Domstolen har därvid understrukt att undantaget avseende allmän ordning och säkerhet utgör en avvikelse från den grundläggande principen om fri rörlighet för personer och därför ska tolkas restriktivt (se dom av den 27 april 2006 i mål C-441/02, p. 34, med hänvisningar).

EG-domstolen har också vid upprepade tillfällen understrukt att åtgärder vidtagna med hänsyn till allmän ordning och säkerhet uteslutande ska grunda sig på den berörda personens eget uppförande. Vidare har understrukt att tidigare domar inte i sig ska ge anledning att vidta sådana åtgärder. En tidigare brottmålsdom kan därför endast få betydelse när de omständigheter som ligger till grund för domen vittnar om ett personligt uppförande som utgör ett faktiskt hot mot den allmänna ordningen (a. dom, p. 33, med hänvisningar).

Som nämnts krävs enligt artikel 27 att den berörda personens personliga beteende utgör ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse. EG-domstolen har i sin praxis noterat att man med detta avsett något ”utöver den störning av ordningen i samhället som varje lagöverträdelse innebär” (se Bernitz/Kjellgren, Europarättens grunder, 3 uppl., 2007, s. 308).

Implementeringen av rörlighetsdirektivet

Till följd av bl.a. rörlighetsdirektivet genomfördes lagändringar i utlänningslagen vilka trädde i kraft den 30 april 2006. Ändringarna innebar bl.a. att systemet med uppehållstillstånd för unionsmedborgare och deras familjemedlemmar avskaffades. I stället infördes begreppet uppehållsrätt, en självständig rätt att uppehålla sig i Sverige (prop. 2005/06:77, s. 1 f).

I propositionen uttalades att utvisningsmöjligheten enligt 8 kap. 8 § utlänningslagen enligt regeringens bedömning är förenlig med artikel 27 i rörlighetsdirektivet. Det konstaterades att vid beslut om utvisning är det utlänningsens eget beteende och inte allmänpreventiva hänsyn som ligger till grund för beslutet och att detta är ett krav enligt artikel 27.2. Eftersom det i samtliga utvisningsbestämmelser anges att utvisning ”får” ske, bör den beslutande myndigheten eller domstolen alltid ha möjlighet att ta detta i beaktande. Några författningsändringar i detta avseende ansågs inte nödvändiga (a. prop. s. 77 f).

Däremot stärktes skyddet mot utvisning för utlänningar med permanent uppehållsrätt. 8 kap. 12 § ändrades så att en utlänning med sådan uppehållsrätt får utvisas enligt 8 § endast när det finns synnerliga skäl. Lagändringen föranledes av vad som anges i artikel 28.2 i rörlighetsdirektivet om att utvisning inte får ske av den som har permanent uppehållsrätt, utom i de fall det föreligger ett allvarligt hot mot allmän ordning eller säkerhet.

Kort om förhållandet mellan EG-rättsliga direktiv och inhemsk strafflagstiftning

Direktiv ska enligt artikel 249 i EG-fördraget rikta sig till, och vara bindande för, medlemsstaterna som sedan ska välja form och tillvägagångssätt för genomförandet. Utgångspunkten är därför att direktiv inte har direkt effekt utan måste implementeras för att få effekt. EG-domstolen har emellertid slagit fast att ett direktiv ska anses ha direkt effekt under förutsättning att fristen för implementering har gått ut och direktivet inte har implementerats, eller har implementerats på fel sätt. Ytterligare en förutsättning är att direktivbestämmelsen är tillräckligt precis och ovillkorlig (jfr Asp, EU & straffrätten, 84 ff).

När det gäller direkt effekt och straffrätt uttalar Asp att det kan framhållas att utgångspunkten när det gäller EG-rättens positiva påverkan på straffrätten (dvs. när EG-rätten ställer krav på att det ska finnas nationella straff- eller sanktionsbestämmelser i vissa avseenden) är att den inte har direkt effekt utan hela tiden är tänkt att verka indirekt genom den nationelle lagstiftarens försorg. När det i stället handlar om EG-rättens negativa påverkan (dvs. att de EG-rättsliga reglerna verkar i mildrande riktning) finns vare sig några EG-rättsliga eller grundläggande straffrättsliga principer som hindrar att man låter den ha direkt effekt (a.a., s. 86 f).

Asp har vidare uttalat att EG-domstolen i ett antal rättsfall har framhållit att nationella domstolar, inom ramen för sin behörighet och så långt som möjligt, är skyldiga att tolka nationell rätt i ljuset av EG-rätten. I fallet von Colson & Kamann uttalade domstolen att direktivets bindande verkan och den allmänna lojalitetsplikten gäller för alla myndigheter i medlemsstaterna, inklusive domstolar. Av detta angavs följa en plikt att vid tillämpning av nationell rätt, och särskilt sådan nationell rätt som in förts för att implementera ett direktiv, tolka denna i ljuset av direktivets ordalydelse och syfte. Domstolen har dock i ett flertal domar uttalat att en tolkning med stöd av ett direktiv inte får leda till att det straffrättsliga ansvaret fastställs eller skärps. Att med stöd av EG-rätten inskränka eller mildra en kriminalisering är däremot inte bara tillåtet, utan kan t.o.m. vara påbjudet. När en tolkning i ljuset av EG-rätten är förmånligare för den tilltalade (än en rent nationellt baserad tolkning) finns inga legalitetsskäl som hindrar en EG-rättskonform tolkning, och därmed kan den allmänna lojalitetsplikten och det EG-rättsliga kravet på EG-rättskonform tolkning göras gällande fullt ut (a.a., s. 192 f och 224 f).

Fickstölder

Enligt 8 kap. 4 § andra stycket brottsbalken ska vid bedömande huruvida ett stöldbrott är grovt särskilt beaktas bl.a. om det avsett sak som någon bar på sig eller om gärningen eljest varit av särskilt farlig eller hänsynslös art.

Redan Straffrättskommittén anförde att fickstölder vanligen ådagalägger såväl brottslig företagsamhet som genom övning vunnen skicklighet och därför är särskilt farlig. Kommittén avsåg därvid även stöld av eller ur handväskor (NJA II 1942, s. 351).

Bland de omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömande av om brottet är grovt tillades genom lagändring år 1975 att gärningen är av särskilt hänsynslös art. Tillägget föranleddes av att en förskjutning av skyddsintresset hade kunnat iakttas. Medborgarnas krav på skydd vid kränkningar av olika slag konstaterades ha blivit mindre inriktat på rent ekonomiska intressen och i stället hade den personliga integriteten kommit i förgrunden. Som särskilt kvalificerande borde därför anses sådana förfaranden som innebär angrepp på den personliga integriteten. Därvid nämndes särskilt tillgrepp som sker hos gamla, sjuka eller handikappade personer (prop. 1975/76:42, s. 21 f).

Som nämnts i det föregående anser domstolarna sig ofta kunna anta att ficktjuvar bedriver yrkesmässig verksamhet, även om endast en gärning förelegat till bedömning.

Praxis

Det synes finnas två refererade hovrättsavgöranden avseende frågan om utvisning av EU-medborgare.

I RH 2006:40 dömdes en slovakisk medborgare för snatteri, tillgrepp av fortskaffningsmedel och försök till tillgrepp av fortskaffningsmedel. Påföljden bestämdes, med undanröjande av en tidigare utdömd villkorlig dom, till tre månaders fängelse. Den tidigare domen avsåg stöld, snatteri och olovlig körning. I utvisningsfrågan uttalade hovrätten bl.a. följande.

Med hänsyn till att artikel 27 i rörlighetsdirektivet innehåller allmänna principer för begränsning av rörligheten med hänsyn till allmän ordning och säkerhet anser hovrätten att man vid prövning enligt 8 kap. 8 § utlänningslagen, trots att någon uttrycklig begränsning för utvisning av EES-medborgare med uppehållsrätt på grund av brott inte införts i den svenska lagstiftningen, bör beakta direktivet.

O.K. har gjort sig skyldig till fem tillgreppsbrott (ett tillgrepp av fortskaffningsmedel, ett försök till sådant brott, två snatterier och en stöld, strax ovanför snatterigränsen) under cirka ett års tid och därtill en olovlig körning. Därutöver har han inom samma tidsrymd erhållit en åtalsunderlåtelse för snatteri. Av hans uppgifter har framkommit att han har viss anknytning till Sverige genom sina släktingar. Även om det föreligger viss risk för fortsatt brottslighet kan hans beteende, enligt hovrättens bedömning, inte anses utgöra ett sådant verkligt och tillräckligt allvar-

ligt hot mot samhället att utvisning bör ske. Åklagarens yrkande om utvisning skall därför ogillas.

I RH 2007:14 dömdes en polsk medborgare för bedrägeri avseende ett sammanlagt belopp om drygt 104 000 kronor. Den tilltalade hade under cirka en veckas tid tankat bensin och diesel på flera platser genom att obehörigen använda andra personers konto- eller kreditkort eller genom att använda sådana kort för vilka täckning saknades. Påföljden bestämdes till villkorlig dom. I utvisningsfrågan uttalade hovrätten bl.a. följande.

Enligt hovrättens mening bör därför prövningen av om A.M. får utvisas ske med beaktande av de allmänna principer för begränsning av rörligheten som direktivet innehåller. Detta gäller även om inte någon uttrycklig begränsning för utvisning på grund av brott av EU-medborgare med vistelserätt införts, i motsats till vad som bl.a. gäller EU-medborgare med permanent uppehållsrätt här (se 8 kap. 12 § utlänningslagen och RH 2006:40).

A.M. saknar anknytning till Sverige. Hans resa hit och vistelsen här har såvitt framkommit inte haft något annat syfte än att han skulle utföra de nu ifrågavarande bedrägerierna. Han har sålunda under loppet av sex dagar vid i vart fall mer än 20 tillfällen genomfört ett stort antal tankningar till ett sammanlagt högt belopp. Det samhällsintresse som bär upp användandet av betal- och kreditkort, och att detta så långt möjligt kan ske utan störningar i det bakomliggande betalningssystemet, innebär att något hinder mot utvisning på grund av den fria rörligheten inte finns. Tingsrättens utvisningsbeslut skall därför stå fast.

Vidare dömdes Hovrätten för Västra Sverige nyligen en bulgarisk medborgare för grov stöld (hovrättens dom den 15 augusti 2007 i mål B 3167-07). Enligt åtalet hade den tilltalade tillsammans och i samförstånd med annan från en kvinnas handväska olovligen med tillägnelseuppsåt tagit en plånbok innehållande 170 kronor. Påföljden bestämdes, med undanröjande av en tidigare utdömd villkorlig dom, till åtta månaders fängelse. Även den tidigare domen avsåg grov stöld. Den tilltalade utvisades ur riket. I utvisningsfrågan anslöt sig hovrätten till tingsrättens bedömning. Tingsrätten motiverade beslutet om utvisning enligt följande.

NE döms för ett brott som kan leda till fängelse. Hennes snabba återfall i likartad stöldbrottslighet samt det faktum att hon saknar försörjning och bostad i Sverige gör att det kan antas att hon kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet.

Vid bedömningen av om utvisning skall ske har tingsrätten beaktat att NE helt saknar anknytning till det svenska samhället. Tingsrätten har också, då NE är EU-medborgare, tolkat den svenska regleringen i 8 kap. 8 § utlänningslagen i ljuset av artiklarna 27-28 i rörlighetsdirektivet (2004/38/EG). Vid denna tolkning anser rätten – även med beaktande av den restriktivitet som är påkallad – att NE:s personliga beteende uppfyller de kriterier som anges i artikel 27.2 andra stycket i direktivet, bl.a. med hänsyn till brottens karaktär och den korta tid som gått mellan brotten.

Enligt uppgift från hovrätten har domen inte överklagats.

Högsta domstolens dom den 1 juni 2007 i mål B 5037-06

Den nu gällande utlänningslagen trädde i kraft den 1 april 2006 och ersatte 1989 års utlänningslag. Den nya lagen saknar övergångsbestämmelser som gäller fall då en utlänning återvänder till Sverige i strid med ett återreseförbud som meddelats enligt den gamla lagen.

I målet hade den tilltalade, efter den nya utlänningslagens ikraftträdande, uppehållit sig i Sverige i strid mot ett verkställt beslut om utvisning enligt den gamla utlänningslagen. Högsta domstolen uttalade att allt i och för sig talar för att det inte har varit lagstiftarens mening att utvisningar som beslutats med stöd av den gamla lagen inte skulle omfattas av straffbestämmelsen i den nya lagen. Emellertid hänvisar 20 kap. 2 § i den nya lagen endast till verkställt beslut om utvisning enligt 8 kap. 8 § i samma lag. Högsta domstolen finner att en tolkning av straffbudet så att det omfattar också utvisningsbeslut enligt den gamla lagen skulle stå i strid mot det analogiförbud som legalitetsprincipen ställer upp. Åtalet för brott mot utlänningslagen ogillades därför.

Min bedömning

Det är enligt min mening uppenbart att förutsättningarna för utvisning enligt 8 kap. 8 § andra stycket, enligt dess ordalydelse, i och för sig är uppfyllda.

I rörlighetsdirektivet behandlas unionsmedborgarnas rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom unionens gränser. I direktivet tillförsäkras unionsmedborgarna en hög skyddsnivå när det gäller nationella begränsningar av rörligheten i form av t.ex. beslut om utvisning. Eftersom direktivet således innehåller stadganden som är gynnande för den enskilde bör enligt min uppfattning 8 kap. 8 § utlänningslagen tolkas i ljuset av artiklarna 27 och 28 i rörlighetsdirektivet. Därvid är självfallet artikel 27.2 av särskilt intresse.

Domen mot L och H avser grov stöld och försök till grov stöld. Fråga är om fickstölder. Straffrättskommitténs uttalanden om att sådana stölder vanligen ådagalägger såväl brottslig företagsamhet som genom övning vunnen skicklighet och därför är särskilt farlig måste anses ha full giltighet även i våra dagar. En gärning som fickstöld är enligt min mening oftast så beskaffad att den kan misstänkas ingå i en serie av begångna eller planerade likadana brott. Domstolarna anser sig också ofta kunna anta att ficktjuvar bedriver yrkesmässig verksamhet, även om endast en gärning förelegat till bedömning.

L och H har dömts för två fickstöldbrott begångna i ett sammanhang. De har efter det misslyckade första stöldförsöket omedelbart valt ut ett nytt offer att stjäla från. L och H har opererat tillsammans och båda två har hela tiden vetat vad var och en av dem ska göra. När det gäller försöksbrottet har de distraherat

mannen med en karta för att obemärkt kunna gräva i hans byxficka. När det gäller brottet mot den gamla damen har L och H rest sig samtidigt från bänken, följt efter henne och ställt sig bakom henne i rulltrappan. De har heller inte dragit sig för att stjäla från en 86-årig dam. L har tidigare dömts för likartade fickstöldbrott. L och H hade enligt vad de berättat kommit till Sverige från Norge några dagar innan den aktuella dagen och skulle några dagar senare ha åkt härifrån. De har ingen anknytning till Sverige och har inte angett något legitimt syfte med sin resa hit. H har uppgett sig sakna medel för sitt uppehälle.

Mot bakgrund av det anförda anser jag att de fickstöldbrott som L och H dömts för inte kan utgöra isolerade företeelser. I stället får det hållas för visst att gärningarna ingått i en serie av begångna och/eller planerade likartade brott. Ls och H´ brottsliga verksamhet får anses som särskilt farlig och hänsynslös, i synnerhet eftersom de inte drar sig för att stjäla från mycket gamla människor. Även med iakttagande av den restriktivitet som är påkallad anser jag att Ls och H´ respektive personliga beteende måste anses utgöra ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse. Detta intresse utgörs av att människor i allmänhet, och våra gamla i synnerhet, ska vara skyddade mot den typ av kränkningar av den personliga integriteten och av äganderätten som L och H förorsakar. Vid bedömningen av utvisningsfrågan bör vidare beaktas att de helt saknar anknytning till Sverige och inte förefaller ha något legitimt skäl till att uppehålla sig här.

Sammanfattningsvis anser jag att H ska utvisas ur Sverige och att L ska vara fortsatt utvisad ur riket och att tiden inom vilken han förbjuds återvända ska förlängas.

Processfrågor

Skälen för prövningstillstånd

Rättsläget är enligt min uppfattning inte klart när det gäller förutsättningarna för utvisning av EU-medborgare på grund av brott. Tillräcklig vägledning ges inte av de ovan redovisade refererade hovrättsavgörandena. Den osäkerhet som finns i praxis tydliggörs för övrigt av att två hovrätter i stort sett samtidigt kommit till olika slutsatser beträffande frågan om utvisning trots att omständigheterna i målen varit likartade. Det oklara rättsläget visas också av att tingsrätten och hovrätten i det nu aktuella målet gjort skilda bedömningar i utvisningsfrågan.

Fråga om utvisning av EU-medborgare på grund av brott torde inte sällan aktualiseras under förundersökningar och i domstolsprocessen. Det torde heller inte vara ovanligt att frågan prövas i mål om fickstölder. En prövning av Högsta domstolen skulle därför enligt min mening vara av praktisk betydelse för såväl domarnas som åklagarnas operativa arbete.

Mot bakgrund av det sagda anser jag att det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar utvisningsfrågan.

Frågan om förhandsavgörande

EG-domstolen är enligt artikel 234 första stycket i EG-fördraget behörig att meddela förhandsavgöranden angående tolkningen av EG-rätten. Av tredje stycket framgår att när en sådan fråga uppkommer i ett ärende vid en domstol i en medlemsstat, mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning, ska den nationella domstolen föra frågan vidare till EG-domstolen.

I förhandsavgöranden kan EG-domstolen således uttala sig om tolkningen av EG-rätten. EG-domstolen är däremot inte behörig att uttala sig om tolkningen eller tillämpningen av den nationella rätten. Domstolen kan inte heller uttala sig om hur enskilda fall ska bedömas. Tillämpningen av gemenskapsrätten i det enskilda fallet ankommer på den nationella domstolen (se EG-domstolens upplysningar angående begäran om förhandsavgörande från de nationella domstolarna, Bilaga till Ds 2005:25 Förhandsavgörande från EG-domstolen).

Sverige har nyligen implementerat rörlighetsdirektivet. En fråga som skulle kunna ställas till EG-domstolen är därför om en lagstiftning motsvarande de svenska utvisningsreglerna är förenlig med rörlighetsdirektivet. I målet har hovrätten emellertid tolkat 8 kap. 8 § utlänningslagen i ljuset av rörlighetsdirektivet. Frågan om de svenska utvisningsreglerna är förenliga med direktivet får därför anses sakna relevans för prövningen av det nu aktuella målet.

Enligt artikel 27.2 i rörlighetsdirektivet är det den berörda personens beteende som ska bedömas. Vidare ska motiveringar som inte beaktar omständigheterna i det enskilda fallet inte accepteras. EG-domstolen har också vid upprepade tillfällen understrukit att åtgärder vidtagna med hänsyn till allmän ordning och säkerhet uteslutande ska grunda sig på den berörda personens eget uppförande.

EG-domstolen kan däremot inte uttala sig i frågan om enskilda personers beteende, som är under bedömning i mål vid nationella domstolar, utgör ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse. Eftersom det handlar om en bedömning av enskilda personers beteende har jag svårt att se att det är möjligt att formulera någon fråga om tolkningen av direktivet som lämpar sig för ett svar i form av ett förhandsavgörande. Prövningen måste anses ligga inom den ram för de tolkningar av EG-rätten som nationella domstolar självständigt ska utföra. Sammanfattningsvis anser jag att det inte finns skäl att inhämta förhandsavgörande i målet.

Domen mot L i den del som avser brott mot utlänningslagen

Som framgått i det föregående har L dömts för brott mot utlänningslagen. Brottet består i att L den 24 maj 2007 olovligen uppehållit sig i Sverige fastän han enligt ett den 5 november 2004 verkställt beslut om utvisning inte haft rätt att återvända hit. L ska enligt uppgift ha avgett nöjdförklaring.

L har dömts enligt straffbestämmelsen i den nya utlänningslagen trots att utvisningen beslutats och verkställts enligt 1989 års utlänningslag. Domstolarnas rättstillämpning står således i strid med Högsta domstolens vägledande uttalanden i domen från den 1 juni i år. Med anledning härav kan det, för det fall Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd beträffande utvisningsfrågan, finnas skäl att överväga om även frågan om L ska dömas för brott mot utlänningslagen ska prövas enligt 55 kap. 15 § första stycket 2 jämförd med 51 kap. 23 a § första stycket rättegångsbalken.

Frihetsberövandet avseende H

H har överklagat hovrättens dom i påföljdsdelen. Målet hos Högsta domstolen har dnr B 3439/07. Enligt hovrättens dom ska H kvarbli i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot henne. Efter att H framställt yrkande om att bli försatt på fri fot har Högsta domstolen ej funnit skäl att meddela prövningstillstånd i häktningsfrågan. Hovrätten har dömt H till sex månaders fängelse. Av avräkningsunderlaget framgår att H frihetsberövades den 24 maj 2007. Utifrån dessa uppgifter kan konstateras att H snart varit frihetsberövad under en tid som motsvarar två tredjedelar av längden på det fängelsestraff hon dömts till.

Bevisning m.m.

För prövning av enbart utvisningsfrågan åberopar jag inte någon bevisning. För det fall Högsta domstolen skulle meddela prövningstillstånd anser jag att målet bör kunna avgöras utan huvudförhandling.

Fredrik Wersäll

Lars Persson

Kopia till:

Utvecklingscentrum Stockholm
Norrorts åklagarkammare i Stockholm (AM-29259-07)